

Список використаної літератури

1. Анисимцев Н. Н. Транспарентность административно-государственного управления: японский вариант / Н. Н. Анисимцев // Проблемы теории и практики управления. – 2001. – № 6. – Режим доступу: <http://www.ptpu.ru/archive.htm>.

2. Куюмджиєва А. Міжнародна практика заходів, спрямованих на зміцнення довіри між державою та організаціями громадянського суспільства / А. Куюмджиєва. – К.: Організація з безпеки та співробітництва в Європі, 2010. – 134 с.

3. Міжнародна практика заходів, спрямованих на зміцнення довіри між державою та організаціями громадянського суспільства: дослідження. Проект на замовлення Координатора проектів ОБСЄ в Україні. – К.: Організація з безпеки та співробітництва в Європі, 2010. – 136 с.

4. Пилаєва В. М. Реалізація принципу транспарентності діяльності органів виконавчої влади: Європейський досвід / В. М. Пилаєва // Науковий вісник Херсонського державного університету – серія: юридичні науки. – 2014. – Т. 3. – № 6 – 1. – С. 23 – 29.

5. Ярошенко В. М. Транспарентність та відкритість влади як механізми становлення інституту демократичної громадянськості / В. М. Ярошенко // Наукові праці. Політологія. – 2012. – Т. 182. – № 170. – С. 85 – 91.

Юлія ГУРТОВА

аспірантка кафедри державного управління та місцевого самоврядування ДРІДУ НАДУ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИНЦИПУ ГЛАСНОСТІ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СУДДІВ В УКРАЇНІ

Особливе значення для соціально ефективного функціонування судів має принцип гласності у здійсненні професійної діяльності суддів. Він був сформульований у Законі України «Про судоустрій і статус суддів»: судові рішення, судові засідання та інформація щодо справ, які розглядаються судом, є відкритими, крім випадків, установлених законом. Ніхто не може бути обмежений у праві на отримання в суді усної або письмової інформації про результати розгляду його судової справи. Будь-яка особа має право на вільний доступ до судового рішення в порядку, встановленому законом (ст. 11). Він кореспондує з принципом – відкритість інформації про діяльність державного службовця, крім випадків, визначених Конституцією та законами України, зафіксованим Законом України «Про державну службу». Для судді як публічного службовця обидва принципи мають особливе значення. Необхідно

конкретніше визначити механізми реалізації принципів положень вказаних законодавчих актів, зв'язавши їх з конституційним принципом відкритості і гласності судової влади, правосуддя і судочинства (з правом участі громадян в управлінні справами держави і правом участі у здійсненні правосуддя через присяжних – ст. 124 Конституції України). На державних службовців апаратів судів покладаються законодавчо обумовлені обов'язки з підготовки судових засідань, забезпечення реалізації присутніми на них особами можливості фіксувати хід процесу, забезпечення належного інформування осіб про час проведення судових засідань, сповіщення про це учасників процесу, своєчасного надання копій судових актів.

Таким чином, міра й умови реалізації принципу гласності в питаннях організації і здійснення публічної служби – основа формування громадської думки про неї, а стосовно судової системи – і про діяльність органів правосуддя, що є головним. Конфлікти між громадянами і чиновниками мають постійний характер, громадська думка не завжди справедлива і компетентна. Її найважливішою функцією, як це і закріплює закон, є контроль за діяльністю органів держави, і тільки завдяки гласності може бути встановлений громадський контроль за функціонуванням публічної служби.

Так, за результатами соціологічного дослідження Центру Разумкова, проведеного з 21 по 26 квітня 2017 року (було опитано 2018 респондентів віком від 18 років у всіх регіонах України, за винятком Криму та окупованих територій Донецької та Луганської областей за вибіркою, що репрезентує доросле населення за основними соціально-демографічними показниками. Вибірка опитування будувалася як багатоступенева, випадкова із квотним відбором респондентів на останньому етапі. Теоретична похибка вибірки (без врахування дизайнефекту) не перевищує 2,3 % з імовірністю 0,95), серед інститутів держави та суспільства найбільшу довіру громадян мають волонтерські організації (їм довіряють 66 % опитаних), церква (63,3 %), Збройні сили України (55,9 %), Національна гвардія України (49 %), добровільний рух (територіальна оборона) (45,2 %), Державна служба з надзвичайних ситуацій (45 %) – кількість респондентів, які довіряють цим інститутам, на статистично значущому рівні перевищує кількість тих, хто їм не довіряє, Верховній Раді України – відповідно 9 % і 86,6 %, прокуратурі – відповідно 9,5 % і 83,3 %, судам – відповідно 7 % і 86,6 %. Національному антикорупційному бюро України довіряють 21,3 % опитаних, не довіряють – 64,8 %. Довіру до державного апарату (чиновників) висловили 7,9 % опитаних, не довіряють – 87 % [1].

Судовій владі необхідно ініціювати кроки щодо очищення судового корпусу від проявів корупції та інших зловживань судьями посадовими можливостями. Цей процес має бути постійним та відкритим. Коли суспільство буде бачити реальні результати намагання судової влади

очишатися та оновлюватися, рівень довіри громадян підвищуватиметься.

Особливості публічної служби в судових органах необхідно враховувати і при формуванні концепції кадрової роботи. Одночасно не можна забувати про загальну специфіку професійної діяльності публічних службовців. Необхідно звернути увагу на моральні основи і мораль суддів. Практично єдиним регулятором, що визначає конкретну поведінку особи, стає її моральна спрямованість. Це визначає об'єктивну необхідність враховувати разом з професіоналізмом моральний чинник і в засадничих принципах державної кадрової політики, і в конкретній роботі з кадрами судових органів.

Служіння громадському обов'язку, чесність, принциповість, відповідальність за свої дії і слова – ці та інші моральні якості мають вирішальне значення для суддів як публічних службовців, є провідним критерієм в оцінці їх професійної придатності до роботи в системі здійснення правосуддя, оскільки діяльність судової влади за визначенням має бути максимально наближена до ідеальної.

1. Ставлення громадян України до суспільних інститутів, електоральні орієнтації: результати соціологічного дослідження / Центр Разумкова. – Режим доступу: <http://razumkov.org.ua>.

Наталія ДЯЧЕНКО

к. держ.упр., докторант кафедри публічної політики та політичної аналітики НАДУ

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВИХ ЗАСАД ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ УКРАЇНИ

У сфері інтелектуальної власності в Україні створено розгалужену сучасну нормативну базу з питань правової охорони інтелектуальної власності (далі – ІВ), положення якої узгоджуються із загальноновизнаними на міжнародному рівні підходами до її забезпечення, зокрема з підходами, визначеними в міжнародних договорах з Всесвітньою організацією інтелектуальної власності, а також вимогами Угоди про торговельні аспекти прав ІВ Світової організації торгівлі.

Відповідно до Конституції України (частина 2 статті 41) передбачено право кожного володіти, користуватися й розпоряджатися результатами своєї інтелектуальної та творчої діяльності та, згідно з частиною 2 статті 54, громадянам гарантується свобода літературної, художньої, наукової творчості, захист інтелектуальної власності, їх авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами ІВ [1].

Правовідносини в сфері інтелектуальної власності в Україні регулюються окремими нормами цивільного, господарського, кримінального, митного кодексів України, Кодексу України про адміністративні правопорушення та процесуальних кодексів.

Прийняття Закону України «Про ефективне управління майновими правами правовласників і сфері авторського права і (або) суміжних прав» № 2415-VIII від 15.05.2018 р., що набув чинності 22.07.2018 р., посприяв формуванню позитивних тенденцій у процесах наближення національної системи інтелектуальної власності України до стандартів Євросоюзу, що було однією з вимог Угоди про асоціацію із ЄС.

Водночас зі створенням і удосконаленням нормативної бази в сфері інтелектуальної власності в Україні була сформована й розвинена інституційна база, необхідна для забезпечення набуття, здійснення та захисту прав інтелектуальної власності, що включає державні органи виконавчої влади, установи та структури, що наділені прямими й опосередкованими функціями та відповідальністю в сфері ІВ (міністерства; державні служби, зокрема інтелектуальної власності України; Антимонопольний комітет України) та органи судової влади.

Проте, на даний час Україна входить до 10 країн світу з найвищим рівнем порушень авторських та суміжних прав, що вказує на нагальну потребу модернізації механізмів забезпечення права ІВ, у ході якої варто враховувати особливості його структури (рис.1):

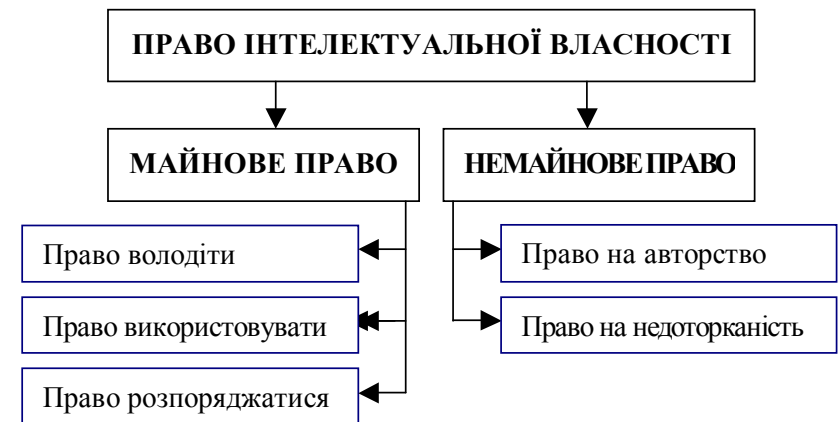

Рис.1. Структура права інтелектуальної власності

Механізми захисту інтелектуальної власності в Україні необхідно формувати, враховуючи весь спектр об'єктів права ІВ:

Об'єкти промислової власності: винаходи, корисні моделі, промислові знаки, географічні зазначення, фірмові найменування, торговельні марки (знак для товарів і послуг).